

Forskningsbakgrund

Decision Dynamics JTI™

Professor Rickard Larsson
Företagsekonomiska institutionen
Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet

Decision Dynamics AB
Ideon Science Park
SE-223 70 Lund, Sweden
www.decisiondynamics.se

Decision Dynamics LLC
2131 La Granada Drive
Thousand Oaks
CA 91362, USA
info@decodynamics.com

Decision Dynamics JTI™ (Jungian Type Index)

Forskningsbakgrund

Rikard Larsson, Professor, Lunds universitet

Historisk bakgrund till Jungs Typologi

Jungs typologi är en teori som denne schweiziske psykolog och analytiker utvecklade i boken "Psykologiska Typer" som kom ut första gången 1921. Carl G Jung var ursprungligen en av Sigmund Freuds lärjungar och stod honom nära. Efterhand uppstod det dock markanta meningsskiljaktigheter mellan dem, som till slut blev så allvarliga att det resulterade i en separation. Jung kom så småningom att se sin och Freuds oenighet som ett resultat av deras mycket olika infallsvinklar och grundläggande synsätt.

Många menar att denna oenighet var inspirationskällan till att Jung skrev boken och utvecklade typologin. Grundtanken i typologin är att det finns fundamentala skillnader mellan människor som har betydelse i en rad sammanhang. Detta innebär att vi så säga är förutbestämda till att utveckla oss i en viss riktning, och att detta lägger ramarna för hur vi tar oss an uppgifter, vilka saker vi är benägna att lägga märke till och lita på, våra infallsvinklar till att ställa sig till saker på, samt på vilket sätt vi ingår i relationer. Dessa fundamentala skillnader innebär också att det finns vissa beteenden som faller oss mer naturligt eftersom de kan ses som förlängningar av våra grundläggande styrkor. På samma sätt finns det vissa beteenden som vi upplever som svårare att hantera, och som kräver mycket kraft och energi att utveckla och arbeta med.

Den grundläggande tanken i typologin är således att vi rent faktiskt föds med olika styrkor; att vi liknar en del av de människor vi möter på vår väg eftersom deras styrkor liknar våra, och att vi upplever markanta skillnader mellan oss själva och andra vars styrkor är mycket annorlunda från våra.

En annan fundamental tanke är att de olika styrkorna är likvärdiga, men inte lika bra till allting. Några människor är bra på att lägga märke till konkreta drag och detaljer. Andra är bra på att se på de övergripande principerna och sammanhanget. Bägge delar är lika värdefulla, och medverkar till att två människor som är varandras motsatser på detta område kan komplettera varandra väl i ett samarbete, men kanske också i viss grad irritera varandra.

Jungs typologi är bara en liten del av den enorma mängd material som han producerade, och endast en del av en mycket omfattande psykologisk teoriapparat. Självt arbetade han inte speciellt mycket med den efter det att boken publicerades. Däremot inspirerade boken en rad människor som tog teorin till sig och arbetade vidare med den. Typologin är därför troligen den del av Jungs arbete som har fått störst konkret användning.

Mätning av Jungs typologi

Det mest kända instrumentet för att mäta Jungs typologi är MBTI® (Myers-Briggs Type Indicator)¹ som utvecklades av Katharine Briggs and Isabel Briggs Myers under 1940-talet. Andra instrument är t ex Singer-Loomis, Grey-Wheelright och Kiersey (Ringstad & Ödegård, 2002).

¹ MBTI® är av Myers Briggs Type Indicator Trust registrerat varumärke. OPP limited innehar denna rättighet i Europa.

Decision Dynamics JTI™ (Jungian Type Index) utvecklades av de norska psykologerna Hallvard Ringstad och Thor Ødegård i slutet av 1990-talet efter att ha jobbat under c:a ett decennium med MBTI®. Det nya instrumentet introducerades på den norska marknaden 2001 och på den danska marknaden 2003.

Decision Dynamics JTI™ består av 56 frågor där man väljer mellan två alternativ rörande en av Jungs fyra dimensioner i varje fråga. Varje dimension behandlas i 14 frågor. Ringstad och Ødegård startade med 120 frågor som sedan har statistiskt reducerats efterhand till dagens 56. Detta statistiska arbete genomfördes av bl a psykologen professor Ståle Einarsen vid Bergens universitet.

Besvarande av Decision Dynamics JTI™ resulterar i 16 bokstavskombinationer som anger den Jungianska typen på samma sätt som MBTI® som t ex ENFP och ISTJ, dels ett preferenstal för vardera dimension som anger hur tydlig respektive preferens är (0-14). En jämförelse mellan hur Decision Dynamics JTI och MBTI® är konstruerade visar på ett antal skillnader. Decision Dynamics JTI:

- har färre frågor.
- använder hela meningar för samtliga frågor till skillnad från vissa kontroversiella ordparsfrågor.
- är medvetet mindre extremt formulerade för att göra dem mer användarvänliga och mindre provocerande.
- har fyra frågor i slutet som är speciellt innehålls- och nyansrikt formulerade så att de ger en högre statistisk precision.
- mäter sinnesförnimmelse och intuition som en ren upplevelse-/uppmärksamhetsdimension för att undvika problematisk sammanblandning med kreativitet och intuition.
- har mer balanserade formuleringar för Tanke-Känsla dimensionen vilket ger en bättre fördelning.
- kan besvaras direkt via Internet som minskar felkällorna jämfört med mer komplicerad manuell beräkning av resultat.

Decision Dynamics JTI's forskningsmässiga kvalitet

Den forskningsmässiga kvaliteten mäts bl a med instrumentets reliabilitet – att man får tillförlitliga mätresultat – och validitet – att man faktiskt mäter det man avser att mäta. Reliabiliteten kan mätas genom s k "test-retest", d v s att personer besvarar frågeformuläret två gånger med en viss tidsperiod emellan. Denna tillförlitlighet är fullt tillfredsställande (70% hade samma preferens i samtliga dimensioner i den norska studien av 46 personer och 66 % i den danska studien av 44 personer) och något högre än MBTI®, som visas i Tabell 1.

*Tabell 1.
Reliabilitet "test-retest" för Decision Dynamics JTI i jämförelse med MBTI®*

Antal ändrade dimensioner	Decision Dynamics JTI		MBTI®
	Studie i Norge	Studie i Danmark	
Inga	70 %	66 %	65 %
En	24 %	27 %	28 %
Två	2 %	7 %	6 %
Tre	4 %	0 %	1 %
Fyra	0 %	0 %	0 %
Test-retest intervall	4 - 8 veckor, N=46	4 - 15 veckor, N=44	4 veckor (Källa: MBTI Manual)

Denna "test-retest"-reliabilitet kan även mätas som korrelationskoefficienter, d v s hur starkt sambandet är mellan det första och andra resultatet för varje dimension. Dessa korrelationskoefficienter sträcker sig mellan +1,00 (= identiskt) och -1,00 (helt motsatt) och där 0,00 står för inget samband alls. En tumregel är att "test-retest" korrelationskoefficienter på över 0,70 är tillfredsställande.

Sannolikheten för att en korrelationskoefficient är sann och inte en slump uttrycks av dess statistiska signifikans. Om den statistiska signifikansen för en korrelationskoefficient är 0,05-nivån, så innebär det att sannolikheten att det skulle vara ett slumpmässigt, icke sant resultat är bara 5 gånger på 100. Starkare statistiska signifikanser på 0,01- eller 0,001-nivåerna betyder att det är bara 1 gång på 100 eller t o m bara 1 gång på 1000 som det skulle vara slumpmässigt. Det senare betyder att det är 99,9% säkert att det finns ett samband som inte är slumpmässigt. Tabell 2 visar Decision Dynamics JTI's "test-retest" korrelationskoefficienter som alla var stark positivt korrelerade med statistisk signifikans på 0,001-nivån i både de norska och danska studierna.

Tabell 2.

Reliabilitet "test-retest" korrelationskoefficienter Decision Dynamics JTI™

Dimension	Korrelationskoefficient i Norge	Korrelationskoefficient i Danmark
E/I	0,96	0,92
S/N	0,88	0,95
T/F	0,85	0,86
J/P	0,87	0,91
Test-retest intervall	4 - 8 veckor, N=46	4 - 15 veckor, N=44

Ett instruments reliabilitet kan också mätas med *Cronbach's alpha* som visar på hur *internt konsistenta* de frågor är som vägs samman för att mäta en dimension. Cronbach's alpha är som mest 1,00, medan 0,00 visar på total brist på intern konsistens. Denna interna konsistens kallas även i vissa studier för *begreppsvaliditet* ("construct validity") då en hög Cronbach's alpha (över 0,60) visar på att de olika frågorna som avser mäta en dimension hänger väl samman och därför troligen mäter denna. Decision Dynamics JTI's höga Cronbach's alpha-värden visas i den högra kolumnen av Tabell 3, inkl en mycket stor dansk studie på 9553 personer.

Tabell 3.

Reliabilitet / intern konsistens / begreppsvaliditet för Decision Dynamics JTI™

Dimension	Cronbach's alpha i Norge	Cronbach's alpha i Danmark
E/I	0,95	0,84
S/N	0,88	0,83
T/F	0,84	0,82
J/P	0,89	0,82
Antal personer	81	9553

När det gäller *validiteten* av ett instrument kan det mätas bl a genom att jämföra det med andra mått. Eftersom både Decision Dynamics JTI och MBTI® avser att mäta Jungs olika typer, är det naturligt att just jämföra hur dessa två instruments dimensioner hänger samman. Detta visas med hjälp av korrelationskoefficienter över 81 personer i Norge som har besvarat båda instrumenten i Tabell 4. (statistiskt signifikant på 0,01-nivån som visas med **, medan endast 0,05-nivån med *).

Tabell 4.

Korrelationskoefficienter mellan Decision Dynamics JTI™ och MBTI® som validitetsmått för mätning av Jungs typer.

	Korrelationskoefficienter mellan MBTI® och Decision Dynamics JTI™
	Norsk studie, N=81
E-I	0,72**
S-N	0,82**
T-F	0,49**
J-P	0,81**

* = statistiskt signifikant på 0,05-nivån, ** = statistiskt signifikant på 0,01-nivån

Det framgår från Tabell 4 att samtliga fyra dimensioner är starkt korrelerade (mellan 0,82 och 0,49 som alla är statistiskt signifikanta på minst 0,01-nivån). Det är intressant att notera att den minst korrelerade dimensionen är "Tanke-Känsla", som också är den dimension där Ringstad och Ödegård medvetet har försökt att förbättra mätningen genom att göra den mer balanserad jämfört med den övervikt för Tanke som MBTI® har.

Sammanfattning

Decision Dynamics JTI™ är ett nytt och praktiskt instrument som mäter Jungs typer med hög forskningsmässig kvalitet när det gäller både reliabilitet och validitet.

Referenser

Executive News - TestNyt (2004) Undersøgelse dokumenterer pålidelighed af dansk JTI. København, Danmark: Center for Ledelse, December, sid 3.

Oxford Psychological Press Limited (2001) *MBTI Manual*, Oxford, England.

Ringstad, H. E. & Ödegård, T. (2002) *Typeförståelse: Jungs typepsykologi – en praktisk indføring*. Bergen, Norge: Optimas.